

De pianos i sords

Un mal crític de llibres és qui escriu des de l'antipatia. A molts d'aquests administradors professionals d'opinió en matèria literària se'ls nota que no els agrada ni llegir. ¿Algú és capaç d'imaginar un periodista esportiu que odii el futbol, el bàsquet, el tennis o l'halterofília? Però per desgràcia aquesta és la impressió que donen molts dels comentaristes de llibres que trobem a la premsa. Si no, no m'explico la seva falta de formació —que es delata de manera innoble a cada frase, incapços com són d'establir el més obvi lligam amb alguna gran obra, o sempre citant les més tòpiques—, o la poca qualitat de la seva prosa, sense nervi ni amplitud, pobra sostenidora del baix voltatge d'unes argumentacions inexistentes, que es resolen la majoria de les vegades en la més arbitrària invectiva. Em demano com és que els directors de les seves publicacions no s'adonen de la poca qualitat de moltes de les pomes que treballen per a ells; com és que no els demanen un text més elaborat, més presentable, que no sembli travat en vint minuts de treball inapetent. Perquè aquesta és la impressió que ofereixen moltes ressenyes: pàgines escrites amb desgana després d'una lectura que s'endevina inconclusa, embolicant motades fins a complir amb la xifra de caràcters pactats, parafrasejant gratuïtament els arguments dels llibres fins a trencar-ne la sorpresa, farcint paràgrafs amb frases totalment tretes de context. I això amb independència de l'encert que hi pugui haver en les seves paraules. A vegades coincideixo amb algunes de les crítiques negatives que lleigeixo (fins i tot quan en són objecte algunes de les meves obres), però la baixa qualitat intel·lectual que demostra l'opinant m'empeny a la desavinença. ¿Com és possible que pretengui autoritat com a lector algú amb una tan rànica i pobra enunciació d'idees? ¿Algú contractaria un sord perquè li afines el piano, encara que de tant en tant encertés a trobar el so d'alguna tecla?

Melcior Comes

Però n'hi ha, de política lingüística?

Toni Mollà
Quina política lingüística?
Bromera, Alzira, 2007
194 pàgs.

Després de més de 30 anys de democràcia, la incertesa sobre el futur de la nostra llengua encara continua. Aquesta confusió augmenta quan comprovem que les nostres expectatives es van frustrant amb el transcurs del temps. Els índexs de l'ús de la llengua no pugen, la interrupció segueix fent via, el conflicte —malgrat l'AVL— encara és present. A més, els repetidors de TV3 es clausuren, i el català és una llengua estrangera segons el conseller valencià d'Educació. Amb aquest panorama, quina política lingüística podem esperar? Per això, la interrogació del títol del llibre de Toni Mollà, *Quina política lingüística?*, sembla, més aviat, una exclamació.

Aquesta obra que ressenyem és un recull d'articles que van ser publicats entre 1987 i el 2007, on la preocupació pel futur de la llengua —sota diversos prismes, això sí— n'és l'eix vertebrador. L'autor juga amb l'avantatge que li proporciona el domini d'una bona base teòrica. Efectivament, Toni Mollà és, com tots sabem, coautor dels volums del *Curs de sociolingüística* i autor del *Manual de sociolingüística*, obres que han ajudat molts valencians a descobrir aquesta disciplina, tan apropiada per a resseguir la realitat valenciana. I aquests fonaments teòrics són els que avalen les seues anàlisis.

Els antecedents existeixen, i el mateix autor els reconeix. Com en tantes altres coses, primer fou Joan Fuster. Ell és qui, des de la seua autoritat intel·lectual, assentà les primeres bases de l'estudi de la societat valenciana. Després, el seguí R. Ninyoles, que des de la sociologia transformà aquells plantejaments especulatiu en empírics. I, en aquesta mateixa línia, tenim Toni Mollà i tota la seua extensa producció. Una nòmina

bibliogràfica que, juntament amb les col·laboracions periodístiques, són una garantia per a les seues radiografies sociolingüístiques.

Al llarg de tots aquests articles, hi descobrim els factors que, de tota mena, justifiquen la situació actual. Des dels canvis que possibilitaren passar d'una societat tradicional a una altra de moderna, entre els anys 50 i 70, fins a l'anàlisi del món global amb tot el que comporta: l'era de la comunicació i d'Internet, tot passant pel model econòmic neoliberal. La prospecció, com li agrada dir a l'autor, és del tot pregona i encertada. Si fa el cas, afegiria algun factor més. Cal acceptar, encara que no ens agrade, que el potencial civil tan necessari per donar suport a la normalització és realment exigü. Nosaltres el coneixem i en formem part, però a l'hora de la comptabilitat, a l'hora de calcular el suport econòmic i mediàtic —que és el que realment importa— estem en franca minoria.

Aquesta prospecció, però, s'ha de complementar amb propostes, amb alternatives que fixen les pautes per a la planificació lingüística. La simptomatologia la coneixem, i amb les aportacions de Toni Mollà tenim una percepció més exacta del conflicte social. Però, això no obstant, fóra convenient disposar de les claus per assolir una planificació factible i reeixida. L'autor insisteix, molt encertadament, a no plantejar la normalització invocant un argumentari sobre la tradició i altres valors que la societat d'ara considera obsolets. Per això, ens proporciona unes línies mestres a partir del protagonisme que han assolit alguns factors socials com el mercat lingüístic, els mitjans de comunicació de masses i el paper preponderant del ciberespai, i no deixar-ho tot en mans de l'ensenyament, que és, d'altra banda, el gran parany que ens han preparat les classes dirigents.

Finalment, agraïm a l'autor la publicació d'aquesta obra perquè, en un món tan paralitzat intel·lectualment, aquests textos propicien la reflexió, examinen la crua realitat sociolingüística, i ho fa amb una exposició oberta i àgil, a partir de plantejaments crítics al millor estil fusterià, i amb la complicitat d'uns temes que ens preocupen perquè, al cap i a la fi, l'èxit de la normalització lingüística suposarà, ineludiblement, la integració o no del poble valencià.

Antoni Mas i Miralles